

*
Megjelen esütörtükönElőfizetési ár:
Egész évre 9 kor — fill.
Fél évre 4 kor 60 fill.
Negyed évre 2 kor 40 fill.
Egyes szám 20 fill.

HONTI LAPOK

*
Szerkesztőség és
kiadóhivatal.
Ipolyvágyon.

Hivatalos és magánhirdetéseik mérsékelt árszabás szerint.

Felelős szerkesztő: HALÁSZ FERENC.

Ipolyvágy, 1900. április 26.

Az esküdtbíróóság.

Lapunk már több ízben ismertette a büntető igazságszolgáltatás terén újév napján életbelépett nagyjelentőségű reformot.

Nálunk e héten volt az első esküdtzéki tárgyalás, mely alkalmából közérdekűnek tartjuk, hogy bővebben, és részletesen ismertessük az esküdtzéki intézményt, és az esküdtzéki eljárást.

Eddig csupán a sajtó útján elkövetett büntettek és vétségek felett döntött nálunk a független polgárokból alakított esküdtzék, minden egyéb büncselekmény felett a rendes bíróság állapította meg a vétkességet.

Újév napjától fogva nemesak a sajtó útján elkövethető büntettek és vétségek, hanem az ily módon elkövetett kihágások és számos egyéb — azaz nem sajtó útján elkövetett — büntettek is az esküdtbíróóság hatáskörébe tartoznak.

A nem sajtó útján elkövetett büntettek közül mindazok kerülnek az esküdtzék elé, a melyekre a büntető törvénykönyv (az 1878. V. t. c.) halált, életfogytig tartó fogházbüntetést, vagy legalább is öt éven felüli fogházat illetőleg államfogházat szab ki.

Igy esküdttek mondják ki a vétkességet a felségsértés, a király bántalmazása, hűtlenség, a lázadás bizonyos eseteiben, a személyes szabadság elleni büntetés, a gyilkosság, szándékos emberölés, a kitétel vagy elhagyás, halált okozó súlyos testi sértés, a közegészség elleni büntetésnek a törvény által meghatározott eseteiben, gyermekrablás, rablás, gyújtogatás, vízáradás okozása, a közveszélyű megrongálás és más törvényileg precizított közveszélyű cselekmények; a megvesztegetés és a nyilvános felhívás vádjában.

Egyedül a sajtó útján elkövethető rágalmozás és becsületsértés vádjánál szorult meg az esküdtzéknek eddig itt tagabb hatásköre, a mennyiben ezen vád felett az esküdtzék csak akkor ad verdiktet, ha a rágalmozás vagy becsületsértés törvény által alkotott testületek, hatóságok vagy azok küldöttségei, tagjai; közhivatalnokok, nyilvános számadásra kötelezett vállalat igazgatója és tisztviselője, vagy közmegbízásban eljáró egyén ellen, de csak ha hivatalos tetteire vonatkozólag követtetett el.

Az esküdtzék hatásköre ilyképp óriási módon kitágult és azoknak a bűnügyeknek a száma, a melyekben független polgárok mondják ki a vétkességet, jelentékenyen megsaporodott.

A reformmal tehát nemesak a bűnügyi igazságszolgáltatás menete és külső képe változott meg, hanem a polgároknak eddigi közterhe is igen súlyos mértékben meggyarapodott.

Az esküdtbíróóságokról szóló törvény (1897. XXXIII. t. c.) szerint ugyanis minden törvényszék székhelyén egy esküdtbíróóság szervezendő és minden esküdtzék mellé minden egyes ülészakra — évnegyedre — harminc esküdt és tíz helyettes esküdt sorsolandó ki az esküdték évi lajstromából.

Ez a harminc, illetőleg negyven esküdt arra az egész ülészakra köteles az esküdt szolgálati tisztet pénzbüntetés terhe mellett teljesíteni.

Az esküdti tiszt betöltése minden olyan polgárnak törvényes köteletségét képezi, a ki az állam nyelvén vagyis magyarul (csak Fiumében olaszul) írni, olvasni tud, a ki 26-ik évét betöltötte, magyar állampolgár és legalább 20 korona egyenes állami adót fizet, vagy az értelmiséghez tartozik (azaz köztisztviselő, lelkész, tudós, tanár, ügyvéd, orvos, gazdasz stb.).

Mindazonáltal, ha valaki, a ki ezeknek a feltételeknek meg is felel, de nem feddhetetlen előéletű, hanem esődben, feltételes szabadlábon van, hivatalvesztésre ítélték stb., vagy pedig olyan az állása, hogy az esküdt tisztét nem gyakorolhatja, mert közfunkciója, vagy függetlenségének hiánya ebben őt akadályozzák, pl. ha valaki: miniszter, bíró, katona, pénzügyőr, szolga; akkor még, ha kívánná sem engednék meg neki, hogy az esküdték sorába felvétessék.

Az esküdti tiszt súlyos kötelezése alól a törvény csak kevés számú esetben ad mentességet. Csupán képviselők, a főrendiház vagy delegáció tagjai — ezek is csak az ülészak tartamára, — lelkészek, orvosok, néptanítók, a postai, távirtdai vagy vasuti alkalmazottak, továbbá azok, a kik 70-ik életévüket már betöltötték és azok, kik már egy ülészakon át mint esküdték szolgáltak — de ezek is csak a folyó és következő évre — kérhetik azt, hogy az es-

küdt szolgálata alól mentesítsék őket.

Az esküdtképes férfiak lajstromát minden év május havában községekben a bíró, városokban a polgármester — állítja össze.

Ezeket az ugynevezett alaplajstromokat azután felterjesztik a kir. törvényszék elnökéhez, a ki egy-egy bírótársa és két-két megválasztott törvényhatósági bizottsági tag ellenőrzése mellett ezekből a lajstromokból, a melyeket joga van rektifikálni, választják ki azután az egy-egy évre esküdt szolgálatara kötelek polgárokat.

A törvény erre a kiválasztásra csak egy utasítást ad és pedig, hogy első sorban a nem köztisztviselőket válasszák ki, helyettes esküdtéknek pedig lehetőleg a helyben vagy a közel vidéken lakókat jelöljék ki.

Az egy-egy év esküdt-lajstromából sorsolja ki a törvényszék nyilvános ülésben egy-egy ülészakra a 30 esküdt-tagot és 10 helyettes esküdtet.

Az egyes ügyekben azonban csak 12 esküdt mondja ki a verdiktet. A 30, illetőleg 40 esküdt közül egy-egy tárgyaláson tulajdonképp csak huszonhatra van szükség és harminc, illetőleg 40 esküdtet mégis azért hívnak csak be, mert egyesek akadályoztatására számítanak. A 26 esküdt közül tizenkettőt a vádló, tizenkettőt a védő utasíthat vissza és a megmaradt 12 esküdt valamint az elnök által megjelölt számú pótesküdt alkotja meg végül az esküdtzékot, a melynek tagjai a főtárgyalási elnök kezébe leteszik a hivatalos esküt.

Az esküdték nem állanak egyedül; mellettük van az esküdtbíróóság, a mely három rendes szakbíróból alakul meg. Az ítéletet az a szakbíróóság hozza meg és az esküdték közreműködése tulajdonképp a bűnösség kimondásában jelentkezik.

Az esküdtzéki tárgyalás rendszeren egyfolytában tart addig, a míg valamely ügyet befejeznek és az alatt az esküdtéknek senkivel sem szabad esküdttársaikon kívül érintkezniök. Csak kivételes esetekben, a tárgyalás félbeszakítása vagy elnapolása esetén, engedheti meg az elnök, hogy az esküdték lakásaikra távozhatnak, de az esküdték olyankor is letett esküjük értelmében esküdttársaikon kívül senkivel sem értekez-

hetnek a tárgyalás alatt álló ügyben. Elnapolás vagy félbeszakítás egy napnál tovább nem terjedhet, mert különben az esküdtszék újra meg kell alakítani és a főtárgyalást elülről kell kezdeni.

A tárgyalás befejeztével a végtárgyalási elnök megmagyarázza az esküdteknek az eldöntendő jogi kérdéseket, majd pedig a legidősebb esküdtnak átadja a megállapított kérdéseket, mire az esküdtek határozathozatalra viszszavonulnak.

Az esküdteknek mindaddig, míg határozatot nem hoztak, senkivel sem szabad érintkezniük és ha valamely jogi kérdésben bővebb felvilágosításra szorulnának, az ülésterembe visszatérhetnek, a hol az elnök az ülés megnyitása után a felek jelenlétében megadja a felvilágosítást.

Az esküdtek — visszavonulásuk után — főnököt választanak, a ki felolvassa a kérdéseket, a melyekre tanácskozás után a kisorsolás sorrendjében történik meg a szavazás.

A főnök utoljára szavaz. A szavazás csak akkor titkos, ha egy esküdt kívánja.

A vádlott bűnösségének, vagy minősítő körülménynek megállapításához az esküdtek $\frac{2}{3}$ szótöbbsége kell.

Az esküdtszék verdiktje értelmében hozza meg azután ítéletét a bíróság, a mely ellen felebbezésnek nincs helye, csupán alaki kifogások miatt semmisségi panasznak.

A mint láthatjuk, az esküdtszékkel jelentős reform lépett életbe a büntető igazságszolgáltatás terén, a mely sok tekintetben megváltoztatta az eddigi helyzetet.

Milyen gyakorlati eredményeket sikerül majd a reformnak elérnie, az ma még a jövő titka?

Az esküdtek hivi biznak az intézmény életrevalóságában, ellenzői pedig még most is féltik az új intézménytől úgy az igazságszolgáltatás közérdekét, mint az esküdtszolgálatra berendelt polgárok magánérdekeit.

Melyik félnek van igaza, a közel jövőben majd el fog válni?

Az első esküdtszéki tárgyalás.

Nevezetes napja volt hétfőn a hó 23-án büntető igazságszolgáltatásunknak. Ekkor tartották meg nálunk az első esküdtszéki tárgyalást. Szándékos emberölés büntette miatt vonták felelősségre Ferjancz Márton, e büntettré való felbujtás miatt Marinczer Józsefet. Mult évi december 23-án a Bauer-féle vendéglőben Váczi János és társai jeget taligáltak a jégverembe. A rosszul végzett munka miatt Marinczer József bérszolgá és a munkások között szóvita, majd verekedés támadt, a segítségére siető Ferjancz Márton udvarost

Váczi János egy ostorral üldözőbe vette, a menekülő Ferjancz Márton fejszéjével oly szerencsétlenül sújtott Váczi János fejére, hogy az nyomban meghalt. Marinczer József felbujtás miatt azért került a vádlottak padjára, mert ő biztatta volna Ferjancz Márton, hogy üsse agyon Váczi Jánost.

Megyei székházunk díszterme zsutoláig megtelt érdeklődő közönséggel. Különös érdeklődést tanúsított hölgyvilágunk, és azt a komorabb benyomást, melylyel a hivatalos eljárás komolysága a termet mintegy beárnyékolta, jólesően enyhítették, sőt színessé tették a hölgyek fess tavaszi toalettjei.

A terem hosszában volt kettéválasztva. Az erkély irányában állott a bírói tanács zölddel bevont dobogója, az alispáni termekbe való bejárás előtt állott az esküdtek emelvénye. A bíróság dobogója közelében állott a közváltó, a védő ügyvédek, a szakértők és tolmács asztala. Közben a vádlottak székei. Az elkülönített részen belül volt a közönség ülőhelye elhelyezve.

Helmbacher Nándor kir. törvényszéki elnök 10 órakor nyitotta meg a főtárgyalást, ki az esküdtekhez hatásos jogászai érveléssel telt, mély hatású beszédet intézett, melyben az esküdtek pontos, de nehéz feladatát vázolta.

Azok a nehézkes körülményességek, melyeket az új sorrend előszab, az eljárást elnyújtották esti 7 $\frac{1}{2}$ óráig. Délután 2 órakor az elnök egy órára az ülést felfüggesztette. Ugy a bíróság tagjain, mint az esküdtek-n és a vád és védelem képviselőin valóságos fáradtság, kimerültség látszott. Jogászai körökben élénken vitatták, hogy az új eljárás nehézségei nagy terhet róttak a bíróságra, a felekre és esküdtekre és nagy költséggel járnak.

Esti 7-kor mondta ki az esküdtszék verdiktjét, utána a bíróság ítéletét, melyet úgy a jogászok, mint a közönség is közértelmű helyesléssel fogadott. A nagy hallgatóság általában azon kedvező benyomás közt távozott, hogy az eljárás lefolyása egyenletes és kiválóan összevágó volt, ami első sorban Helmbacher Nándor kir. törvényszékünk kiváló elnöke tudásának, tapintatos vezetésének elismert érdeme.

Helmbacher Nándor kir. törvényszéki elnök 10 órakor nyitja meg az ülést. Szavazó bírák: László Sándor és Muraközy Gyula kir. törvényszéki bírák, jegyző Patocskó Jarosláv.

Közváltó: Lipcsey Ervin dr. kir. ügyész. Ferjancz Márton védője Csermák Ernő dr. Marinczer József Thúrászky Zoltán ügyvéd. Szakértők Rajner Géza dr. kir. törvényszéki orvos és Himmler Sándor dr. Tót tolmács Bory Boldizsár.

Elnök: (az esküdtekhez)

Tisztelt Esküdt uraim!

Az államhatalom létjogát biztosító intézmények egyike az igazságszolgáltatás; üdvös és eredményes működésének feltétele a függetlenség, a higgadt s tárgyilagos eljárás, az anyagi igazság kiderítése iránt való fáradhatlan törekvés.

Működésük alatt lesz alkalmuk meggyőződést szerezni a büntető igazság-

szolgáltatásnak, az állampolgár életét, vagyont érintő fontos, sokszor nehezen megoldandó feladatairól.

A büntettek bonyolított szövevényes esetei, a bizonyítás során felmerülő elmentő ténykörülmények, a szájalom, melylyel azon vádlott iránt is viseltünk, kinek bűnösségéről meg vagyunk győződve, az emberi szívnek azon hajlandósága, hogy megbocsátani, vagy enyhíteni kíván ott is, a hol megbocsátani és enyhíteni nem szabad, a politikai és társadalmi viszonyok, és egyéb itt föl nem hozható ténykörülmények, a magasztos hivatásában eljáró bíró lelkében, az ítélet meghozásakor szokatlan küzdelmet és izgalmat idéznek elő.

Az ember létében gyökerező jelzett gyöngeségeket és változásokat csak azon elhatározás képes ellensúlyozni, mely a megsértett jogrend helyreállítására iránti törekvéseken alapul.

Önök kötelesek lesznek a bűnösség mellett és ellen felhozott bizonyítékokat mérlegelni, s ha azok mérlegelése után a legjobb meggyőződésük szerint mindig a törvény korlátain belül — fogják meghozni határozatukat, úgy tiszta és nyugodt fog maradni lelkiismeretük az esetben is, ha ítéletük az anyagi igazságnak megfelelni nem fog.

Előre kellett mindezeket bocsátanom a főtárgyalás megnyitása előtt, hogy bátorságot merítsenek azon bizalomból, melylyel önök iránt az államhatalom akkor viseltetett, midőn nehéz és fontos igazságügyi bírói funkció teljesítésével megbízta.

Üdvözlöm önöket az igazságszolgáltatás terén, az igazság diadala kísérje önök bírói munkáját.

Elnök: a főtárgyalást ezzel megnyitván figyelmezteti a hallgatóságot, hogy magát a hely méltóságának megfelelően viselje, a tetszés és nem tetszés nyilvánításától tartózkodjék.

Megesketi Bory Boldizsár tót tolmácsot, felolvastatja az esküdtek névsorát, és egy urnában elhelyezi. Felhívja a feleket, nem tudnak-e kizáró okot valamelyik esküdt ellen?

Közli, hogy a sorsolás alkalmával a közváltó, és vádlók 8—8 esküdtet jogosítvák visszavetni, a visszavetés okát adni nem szabad.

Sorsolás után, miután a visszavetés jogával senki sem élt, az esküdtszékot következőkép alakítja meg.

Rendes esküdtek: Szauer Izidor szálító, Alkér Antal urad. intéző, Rapcsák József urad. intéző, Paczolay Gusztáv ügyvéd, Tóth Jakab János földmives, Kohn Márk dr. járásorvos, Murányi Miklós földbirtokos, Berkó István gyógyszerész, Wilhelm Károly dr. ügyvéd, Schulcz Samu evang. lelkész, Varga János iparos, és Okolicsányi Gyula ügyvéd. Pótesküdték: Hauptman Albert kereskedő és Valasek Károly regále bérlő.

Muraközy Gyula kir. törvényszéki bíró a közváltó vádiratát felolvassa.

Ferjancz Márton 21 éves, udvaros I. r. vádlott előlép.

Elnök: elismeri, hogy bűnös?

Vádlott: Valamennyire az vagyok.

— A vád értelmében?

— Abban nem. Nem akartam Váczit megölni.

— Hogy történt az eset?

— Taligások hordták a vendéglő jégver-

mébe a jeget Rosszul rakták, mire a bérszolga figyelmeztette, hogy rendesen rakják. A munkások lármázni kezdtek, hogy a bérszolga nem parancsol. A bérszolga a vendéglősné utasítására elzárta a jégvermet. A taligások a bérszolgát lökdösní kezdtek. az egyik Sági nevezetű a bérszolgát fojtogatni kezdte, segítségére sietett ekkor Sági sógora Váczi János ostorral engem üldözni kezdett, a bérszolga kiabálta nekem, hogy *üsd agyon*, én megfordultam és Váczi János belerohant a fejszémbé és úgy megsérült fején, hogy nyomban összeesett és meghalt.

— Szándékosan sujtotta fejbe a fejszével Váczit?

— Nem akartam agyonütni, ő rohant bele a fejszébe.

— Mikor Sági a bérszolgával veszekedett, nem ütötte vállán a fejszével.

— Csak hátulról akartam elhuzni.

— Tanuk bizonyítják.

— Nem tudom, ha igaz, igaz, ha nem, akkor a tanuk hazudnak. (derültség)

— Hány lépésre futott Váci elöl?

— Vagy 15 lépésre.

— Nem kiabálta más, hogy üsd agyon?

— Nem, csak a bérszolga.

— Ez az a fejsze?

— Ilyen volt.

— Tudja-e, hogy ekkora fejszével ha valakit fejbe ütnek, az meghal?

— Nem akartam megütni, csak megijeszteni, hogy ne kergessen.

— A vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy mindkét kezével szándékosan a homlokára ütött?

— Nem mondtam.

— Nem bántották a vizsgálat alatt?

— Nem.

Marinczer József 45 éves, családos, bérszolga II. r. vádlott első lép.

Elnök: Azzal van vádolva, hogy felbujtotta Ferjancz Márton, hogy Váczi Jánost életétől megfossa. Elismeri, hogy bűnös?

Vádlott: nem.

— Hogy történt az eset?

— A jégveremben rosszul rakták a munkások a jeget. Én utasítottam, hogy jól törjék, mire a munkások, kik be voltak pálinkázva, megtámadtak. A vendéglősné utasítására felhíttam őket, hogy hagyják abba a munkát és zárják le a verem ajtaját. A munkások erre ellenem rontottak, káromoltak és fejszét emeltek rám, fenyegetve, hogy összevagdálnak. Ezek közt volt Sági, Farkas Antal is. Én csitítani akartam, de ekkor fejszéikkel valóságosan megrohantak. Ferjancz Márton látva szorult helyzetemet, védelmemre kelt, Ságit hátulról fejszével hátba ütötte. a többiek kiabálták, hogy üssétek agyon, akkor Ferjancz Márton elszaladt. Váczi József egy ostorral üldözöbe vette s a konyhánál utolérte. Mi történt, nem láttam, mert háttal voltam, csak azt láttam, mikor Váczi János holtan a földön feküdt.

— Nem ütötte maga Ságit pofon?

— Nem, valamelyiket földre rántottam.

Sági engem torkon ragadott.

— Ez volt az a fejsze?

— Nem tudom, de ilyen volt.

— Mások is kiabálták, hogy üsd agyon.

— Igen a taligások.

— Tanuk bizonyítják, hogy maga kiabálta Ferjancznak „üsd agyon“?

— Ezt azok állítják, a kik engemet megtámadtak.

Szembesítés után Ferjancz Márton szemébe mondja Marinczer Józsefnek, hogy mondta, üsd agyon, Marinczer tagadja.

Özv. Váczi Jánosné az elhunyt özvegye: kéri vádlottak megbüntetését és kér 4 arvája részére kártérítést 1200 koronát megállapítani.

Farkas Antal tanu: Én a jégveremben törtem a jeget, Ferjancz Márton is velem. Marinczer Józsefnek nem tetszett a munka, mire én két szivarvéget kértem tőle. (derültség) Marinczer abban hagyta a munkát még én akartam az ajtót rátenni, de nem birtam. Mire a tett színhelyére léptem, már Váczi János a földön feküdt. En megráztam a fejét, még lélekzetet adott.

Elnök: Hogy történt a leütés?

— Nem tudom.

— Nem hallotta kiabálni: üsd agyon?

— Nem.

— Nem kiabálta maga is?

— Nem.

Közvádó: Mikor történt a dolog?

— Délelőtt.

— Az udvaron?

— Igen.

Csermák Ernő dr. Ki fogadta megmagát?

— Ságiék, jeget törni.

— Hogy vették fel a munkát Ságiék?

Átaljában.

— Igen, 10 forintért.

— Maga nem veszekedett a lóndinerrel?

— Nem én csak szivarvéget kértem. (derültség.)

Wilhelm Károly dr. esküdt: mennyi pálinkát ittak?

— 8-an 1 litert.

— Nem voltak ittasok?

— Nem.

Szembesítik a tanut Marinczer Józseffel.

— Maga engem megtámadott, megfogott?

— Nem, én csak szivarvéget kértem. (derültség.)

— Fejszét nem fogott rám?

— Én nem tudok semmiről.

Elnök figyelmezteti a tanut leteendő esküjére. Ha volt is fejszéje vallya be, nem lesz baja.

— Nem tudok semmit, én a fejét ráztam meg Váczi Jánosnak, mikor már feküdt.

Csermák Ernő dr: ellenzi egyelőre a tanu megesketését. Az a benyomása, hogy itt két párt a fuvarosok és vádlottak, a vendéglősné alkalmazottai és a munka ellenőrzői állottak szemben és épp a fuvarosok idézték elő a szerencsétlenséget. Farkas tehát érdekelt fél.

A kir. törvényszék az eskü kivételét a bizonyítási eljárás befejeztéig elhalasztja.

Bauer Dénesné tanu: a felügyelettel megbízott bérszolga panasolta, hogy a munkások rosszul törik be a jeget. Ekkor mondtam, hogy zárassa el a vermet, mert másokkal fogom betöretni a jeget. Mikor kimentem a fuvarosok a bérszolgával már kötözködtek. Sági János és még valaki fogta. Ferjancz Márton a bérszolga segítségére ment. és Sági hátára ütött a fejsze fokával. Valamennyi munkás Ferjanczra ment az elszaladt, a többi munkás utána. A többi nem láttam, csak mikor már Váczi János halva volt.

— Nem hallotta kiabálni: üsd agyon?

— Nem.

— Nem látta Váczit Ferjancz felé ostorral futni?

— Nem.

Csermák Ernő dr. Ki támadta meg Marinczert?

— Többen, gondolom Farkas Antal tanu is torkon fogta.

Szembesítéskor tanu oda módosítja vallomását, hogy nem tudja biztosan Farkas is fogta e torkon Marinczert?

A tanut megesketik.

Benyó József tanu: Én is jeget törtem A lóndiner összefelelt Farkással, és abba hagyatta a munkát. Ságival a lóndiner összekapaszkodott. Ferjancz Márton Ságira ütött a fejsze fokával. Váczi János egy ostorral kergette Ferjanczot, az visszafordult. és mindakét kézre fogott fejszével Váczit fejbe ütötte.

— Nem kiabálta valaki: üsd agyon?

— Nem, pedig hallhattam volna.

A tanut megesketik.

Sági János tanu: Jeget hordtunk a jégverembe. A lóndiner civakodott a jégtörökkel, és a vermet bezáratta. Feleltem a lóndinerrel, hogy mért csukatja be a vermet A lóndiner pofon ütött, én megfogtam őt, mire Ferjancz hátulról a vállamra ütött. Váczi egy ostorral megkergette Ferjanczot, a lóndiner kiabálta, hogy üsd. Azt nem láttam, mikor Váczit leütötték, mert háttal voltam.

Csermák Ernő dr: hányan „beszélgettek“ maguk a lóndinerrel?

— Négyen.

Csermák Ernő dr. ellenzi a tanu megesketését, mert ép ő volt a főkolomposa a taligásoknak. Ő volt az egész megindítója, ellene is meg kellett volna az eljárást indítani.

A kir. törvényszék a tanut megesketi.

Tót József tanu: Én is jeget hordtam. A lóndiner perlekedett és pofozkodott Ságival, mért? nem tudom. Hallottam, hogy a lóndiner mondta üsd agyon. Váczi János szaladt Ferjancz után, aki megfordult, és fejbe ütötte, mire vége volt az életének.

Csermák Ernő dr. ellenzése dacára a kir. törvényszék tanut megesketi.

Rádi Ferenc tanu: közvetlen Ferjancz Márton mellett állottam, mikor Váczi János kérdésére, hogy mért ütötte fejbe Ságit? Ferjancz Márton megfordult és fejszével fejbe ütötte Váczit, hogy menten összerogyott.

— Két kézzel, erősen ütötte?

— Igen.

— Szándékosan fejbe ütötte?

— Azt nem tudom.

— Nem hallotta, hogy valaki mondta üsd agyon?

— Nem hallottam.

Közvádó: Váczi nem szaladt Ferjancz Márton után?

— Nem, csak úgy helyből ütötte le.

Szembesítik Ferjancz Mártonnal, majd Benyó József, Sági János és Tót József tanukkal.

Csermák Ernő dr. ellenzése dacára tanut megesketik.

Muraközy Gyula szavazó bíró felolvassa ismeretlen távollevő Práger Sándorné tanu vallomását:

Mikor a fuvarosok a lóndinerrel veszekedtek, vagy 5-6-an köztük Sági és Váci a lóndinert fejszével fenyegették. A lóndiner Vácit pofon ütötte. Sági öklével nekiment a lóndinernek, Ferjancz Márton Ságit hátba ütötte fejszével, azután megszaladt, Váczi utánna ostorral, a lóndiner kiabálta üsd agyon, mire Ferjancz megfordult és fejszével leütötte.

Farkas Antal tanut ezután megesketik.

Rajner Géza dr. kir. törvényszéki orvos és Himmler Sándor dr. ellenőrző szakértő orvos adják elő szakvéleményüket. Váczi János fején a boncolás alkalmával a koponyacsontba ható 5 ctméteres repedést talál-

tak, melyet tompa, súlyos eszköz ütés által okozott. A halál lözverlen oka vérömleny és agyrázkódás. A sérülés minősége okozta a halált. A bűnjelként lefoglalt fejsze alkalmas volt a sértés elkövetésére.

Elnök a bizonyítási eljárást berekesztvén, Lipsey Ervin dr. kir. ügyész betérjeszti az esküdtekhez intézendő kérdéseket.

Csermák Ernő dr. és Thuránszky Zoltán védők kérésére, hogy ellenkérdéseiket előterjeszthessék, az elnök a tárgyalást 10 percre felfüggeszti, melynek leteltével a védőügyvédek ellenkérdéseiket benyújtják.

A kir. törvényszék a kérdések megállapítása végett vi-szavonul.

Elnök a tárgyalást újból megnyitván, tekintettel az idő előrehaladottságára, a tárgyalást 2 óraker felfüggeszti és a tárgyalás folytatását délután 3 órára kitűzi.

Elnök délután 3 óraker a tárgyalást megnyitván, felhívja a közvádlót indítványának előterjesztésére.

Lipsey Ervin dr. kir. ügyész: Tisztelt Esküdtbíró! Azon tények, melyek fölött határozni hivatvák, teljes kiderítést nyertek. Az egyik tény az, hogy Vácsi János halálát Ferjanecz Márton *szándékosan* idézte elő akként, hogy fejszéje fokával fejen sújtotta. Beismerte ezt I. r. vádlott, de megerősíték a tanúk is, hogy kézzel súlyos ütést mért. A szakértő orvosok véleménye szerint ez a sérülés a halál oka, ahhoz tehát kétség nem fér. Vádlott az ölési szándékot tagadja, de hiába, mert nem az ő szubjektív felfogása, hanem a tények okbeli kapcsolata az irányadó. Ő előreláthatta, hogy eselekménye feltétlenül haláltközö. Kevés nyomatékkaal bír az, hogy erős felindulásban követte el, bár én is elismerem, mert senkisémet követhet el ily eselekményt felindulás nélkül. De ez nem lehet azonos azon erős felindulással, melyet rendkívüli állapot idéz elő, erre pedig itt ok nincsen. Az, hogy Vácsi János ostorral megkergette, az inkább minden veszélyt kizáró kötekedés jellegével bír.

Azért az sem fogadható el, hogy ő csak védte magát, jogos védelemről itt nem lehet szó, mikor egyszerű megkergetés elhárítására vádlott egy emberéletet oltott ki. Hol itt az igazság egyensúlya? Vádlott igenis lelki elvadulásban, vádlottársra felbujtó kiáltásának hatása alatt szándékosan követte el véröngző tettét.

Marincez József a halálós esapás előtt kiáltotta I. r. vádlottnak: üsd agyon! Egy izgatott embernek kiáltotta, előre láthatta, hogy elhatározására erős befolyása lehet. A minthogy nyomban követte Ferjanecz Márton tette. Megvan tehát az okozati összefüggés a rábírás és tett közt.

Kérem Ferjanecz Márton I. r. vádlottat a btkv. 279 §-ába ütköző szándékos emberölés büntetésében mint tettet, Marincez József II. r. vádlottat a btkv. 69 §-a 1. bekezdése alapján mint felbujtót bűnösnek kimondani.

Csermák Ernő dr. Tisztelt Esküdturaim! Az esküdtbíró feladata a sértett jogrend helyreállítása. Egyik része a rideg paragrafus jogrendjéhez van kötve, a másik ítélte az erkölcsi érzéken alapul. Utobbira van az esküdtzék, hogy a mint a maga lelkében meggyőződik, akként mondja ki ítéletét. A tényállás szerint védecem Ferjanecz Márton Vácsi Jánost fejszével fejbe ütötte, s az meghalt. A

tényállásához azonban sok szó fér. Be lehet-e bizonyítani a *szándékosságot*? egyáltalán be lehet-e a cselekményt vádlottnak tudni? Hogy vádlott szándéka az élet kioltására irányult volna, egyáltalán ki van zárva. A közvádló egy elvont fogalmat, a lelki elvadulást keresi indokul. Hol a bizonyíték az elvadulásra. Vádlott egyszerű földművesek gyermeke, erkölcsi élete ellen mai napig semmi terhelő adat föl nem merült, itt még mint vádlott nem szerepelt.

De egyáltalán *beszámítható-e* vádlott eselekménye? Látjuk, hogy a taligások, kiknek rossz munkáját kifogásolták, maguk idézték elő a szerenéselleniséget. Marincez József bérszolgát fejszéekkel megtámadták, Ferjanecz Márton a segítségére sietett, és Sági megütötte, Vácsi János őt egy ostorral üldözöbe vette, ütlegelte, ő dacára, hogy fejsze volt nála, nem bocsátkozok bareba, hanem menekült és fut előle és másik üldözö társa elől a hideg ellen zsákba kötözött lábakkal. Csak midőn már sarokba szorul, s nem menekülhet, visszafordul, s félelmében, ijedségben ütést mér Vácsi János fejére. Be lehet-e ezt számítani vádlottnak, esküdt uraim, vajjon melyik önközül tudna, ily szorult helyzetben megőrizni hidegvérét? Védecem nem bűnös, Vácsi János maga szaladt a veszedelembe. Kérem őt nem bűnösnek kimondani, egyszersmind kérem az esküdtökhöz követező kiegészítőkérdést is intézni:

Ijedségből, félelemből, vagy megzavarodottságból lépte-e tul Ferjanecz Márton a jogos védelem határát?

Thuránszky Zoltán: Védecem Marincez Józsefhez vonatkozólag a védelem a váddal szemben az alanyi tényálladéknál is kibírja a vitát. Csak Sági és Tóti, tehát azok vallanak Marincez József terhére, kik maguk a ludasok, kik verekedtek, kik öntudatlanul is, de maguk indító okai a veszedelemnek. Az érdektelen tanuk mit sem tudnak arról s védecem is tagadta, hogy Ferjanecz Márton felbujtotta volna. A btkv. 69. §-ának 1. bekezdése szerint *felbujtó* az, a ki valamit bűnös eselekmény elkövetésére *szándékosan rábír*. Két karakterisztikus alkatelem domborodik ki. Az egyik az, hogy a testesnek *akarata* legyen elkövetni a bűnt, a másik az, hogy a felbujtó felhívása *elhatározó befolyással* legyen a tettesre. Ferjanecz Márton nem akarta Vácsi Jánost megölni, mert ha Marincez József mondta volna is, a mint nem mondta, hogy üsd agyon, Ferjanecz ütése azon pillanatban történt. Nincs oly éber lélek, melyben egy ötleterü mondás a szándékot egyetlen pillanat alatt megörlelje.

De nem forog föl a másik alkatelem sem, az elhatározásra való irányító befolyás. Ferjanecz Márton a félelem, a fájdalom hatása alatt ütött Vácsi Jánosra, ő maga mondja, hogy csak véletlenül, szándék nélkül, mert elriasztani akarta, nem pedig Marincez József állítólagos felhívására sújtotta fejen Vácsi Jánost. Kérem védecem fölmentését.

A közvádló és a védők rövid replikája után a kir. törvényszék visszavonul az esküdtökhöz intézendő kérdések végleges megszövegezése végett

Elnök az ülést újból megnyitván László Sándor és Muraközy Gyula szavazó bírák felolvassák az esküdtökhöz intézendő kérdéseket:

A) Ferjanecz Mártonra vonatkozólag. I. főkérdés.

„Bűnös-e Ferjanecz Márton abban, hogy Vácsi Jánost *szándékosan*, hogy őt megölje, fejszével fején ütötte és hogy Vácsi János az ezen ütés által szenvedett sérülés következtében meghalt? Igen vagy nem?”

II. külön, esetleg főkérdés.

Bűnös-e Ferjanecz Márton abban, hogy Vácsi Jánost a fejére szándékosan intézett fejszeapással, *de ölési szándék nélkül* bántalmazta, s az így okozott sérülés folytán következett be Vácsi János halála? Igen vagy nem?”

III. kiegészítő kérdés

(ha a II. kérdésre igennel felelnek)

Ferjanecz Márton *erős felindulásban* követte-e el a haláltközö testi sértést, mely erős felindulást az idézte elő, hogy Vácsi János őt ostorral megütötte? Igen vagy nem?”

IV. mellékkérdés.

Ferjanecz Márton személye ellen intézett oly *fenyegető, jogtalan és közvetlen megtámadás* volt-e az, midőn Vácsi János őt ostorral megütötte, hogy *szükséges volt* a jelzett megtámadás elhárítására Vácsi Jánost fejszével fejbe ütni? Igen, vagy nem?”

V. mellékkérdés.

Ferjanecz Mártonnak a IV. pontban jelzett ama ténykedése, hogy Vácsi Jánost akkor, midőn az őt ostorral megvagdosita a kezében levő fejszével fején ütötte — *félelemből, ijedségből, avagy megzavarodottságból* tulment-e azon a határon, mely a jorzellenes támadás veszélyének elhárítására szükséges volt? Igen vagy nem?”

B.) Marincez József II. od rendü vádlottira vonatkozólag:

Főkérdés.

Bűnös-e Marincez József abban, hogy ő Ferjanecz Mártont e szavakkal: „üsd agyon!” *szándékosan rábírta* arra, hogy ez a kezében levő fejszével Vácsi Jánost fejen üsse, és ez által *annak halálát előidézze*? Igen vagy nem?”

Elnök azután a B. P. 362. §-a 2-ik bekezdésében előirt utmutatást és a kérdések jogi oldalát megvilágító magyarázatot adja meg hosszabb beszödben az esküdtökhöz.

Okolicsányi Gyula legidősebb esküdt ezután átvéve a kérdéseket, a bűnjelét és az esküdtök névjogyzékét, az esküdtök tanácskozásra a részükre kijelölt terembe visszavonulnak és a vádlottakat eltávolítják a teremből.

Az esküdtök visszatérnek és felvilágosítást kérnek arra nézve, hogy a II-ik kérdésben ama szó: „szándékosan” a „fejre” vonatkozik-e? Az elnök a felek előterjesztése után kijelenti, hogy a szándékosság az ütésre vonatkozik, mire az esküdtök tanácskozásra visszavonulnak és a vádlottakat kivezetik.

Az esküdtök újból visszatérnek és felvilágosítást kérnek arra nézve, hogy mi lesz a következménye annak, ha az V-ik kérdésre *igen* nel és mi, ha *nem*-mel felelnek? Az elnök felvilágosítása után

Wilhelm Károly dr. esküdt a IV-ik és V-ik kérdés általa módosított szövegezését hozza indítványba.

A közvádló hozzájárul, de kéri az V-ik kérdés kihagyását.

Csermák Ernő dr. ellenzi a kérdések módosítását, de indítványozza, hogy az

V-ik kérdésben a „tulment-e?” szó „ment-e tul?”-ra igaztassák

A kir. törvényszék mindhárom indítványt mellőzi.

Az esküdtek újból visszavonulnak. Fél-órát tanácskozás után megjelennek és Okolicsányi Gyula az esküdszék főnöke az ülésben felolvassa, hogy: „Becsületesre és lelkiismeretemre az esküdszék határozata a következő:”

A) Ferjanecz Mártonra vonatkozólag:

Az I. kérdésre: *Nem.*

A II. kérdésre: *7-nél több igen.*

A III. kérdésre: *7-nél több igen.*

A IV. kérdésre: *Nem.*

Az V. kérdésre: *Nem.*

B) Marinczer József-re vonatkozólag:

A föltett kérdésre: *Nem.*

Az elnök konstatálja, hogy a verdikt formailag kifogástalan, és a verdiktot a jegyzővel együtt aláírja.

A vádlottakat most bevezetik, és felolvassák előttük a verdiktot.

Az elnök felhívja a közvédlőt, hogy a büntetés kiszabására nézve indítványát terjessze elő.

Lipsey Ervin dr. kir. ügyész: Vádlott esolekményét erkölcsi érzéketlenségben követvén el, súlyos büntetést kér I. r. vádtott ellen a btkv. 307 §-ának 1-ső bekezdése alapján.

Csermák Ernő dr.: Felmentést kér, mert az esküdtek az V-ik kérdésre *nem-mel* feleltek, vagyis védenze nem ment túl a jogos védelem határán. De a bünyesség kimondása esetén is kéri a 92-ik § alkalmazását.

A kir. törvényszék ítélethozatalra visszavonul.

Elnök az ülést újból megnyitván felolvassa az ítélet rendelkező részét, és szóval előadja az indokok lényeges tartalmát mely szerint:

Ferjanecz Márton a btkv. 307 §-ának 1-ső pontjában ütköző *erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés* büntette miatt a vizsgálati fogság beszámításával *3 évi börtönrre ítéli*

Marinczer Józsefet pedig a *felbujtás* vádjá alól *felmenti.*

Közvédlő, védők és a felek az ítéletben megnyugodtak.

Az elnök a tárgyalást berekesztvén, a közönség az elnök lelkes éljenzése közben oszlott szét.

A hétről.

— **A főispán fogadónapja.** Horváth Béla főispán tegnap székvárosában időzött és szokott fogadó napját is megtartotta.

— **A király unokája nálunk.** Vámos Mikoláról írják hogy báró Seefried Ottó nejével, királyunk unokájával együtt a napokban Hontmegyében időzött egy nagyobb erdőbirtok vétele végett. Az inkognitóban utazó bárói pár tegnapelőtt reggel érkezett Budapestről Ipoly-Pásztorra, a hol baráti Huszár Béla földbirtokos fogata várta őket a vasuti állomásmánál. A minden kíséret nélkül utazó főúri pár egyenesen a vámosnikolai Huszár-féle kasznári

lakba hajtattott, a hol egy egyszerű szobát rendeztek be számukra. A reggeli után koc-in a perőcsényi erdőbirtok megtekintésére hajtattak, a hol maga a házigazda, Huszár Béla fogadta őket. A pompás, vaddus, 4449 katasztrális holdnyi erdőség nagyon megtetszett a bárói párnak es rövidesen fog eldölni, vajjon megveszi-e? Seefried bárónak és nejének nagyon tetszik a vidék és úgy nyilatkoztak, hogy ha megveszik a birtokot, minden évben 8—9 hónapot ott fognak tölteni

— **A főispán nevenapja.** Horváth Béla megyénk közszeretében álló főispánja, hétfőn e hó 23-án ülte meg nevének évfordulóját. E szép esemény alkalmából megyénk tisztikara, Selmec és Belabánya, valamint Korpona város tanácsa külön meleghangú táviratban fejezte ki üdvözlőváltatát és személye iránt való lazithatlan ragaszkodását. Közéletünk számos kitünősége, ki levélben, ki táviratban gratulált az ünnephöz. Többen, így a tisztikar egy része személyesen adta le jó kívánatát a főispán nyéki kastélyában.

— **A pénzügy köréből.** A pénzügyi m. kir. miniszter Karsay Efraim ipolyügyi kir. adókvitali ellenőrt a mezőkövesdi kir. adókvitalhoz kir. adótárossá nevezte ki.

— **Új anyakönyvesek.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Horch Ernő körjegyzőt a nagycsalonjai anyakönyvi kerületbe anyakönyvesse, — Pomothy Kálmán segédjegyzőt pedig az egegi anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyvesse nevezte ki.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Jeleztük már, hogy megyénk törvényhatósági bizottsága folyó évi április hó 30-án d. e. 10 órakor a vármegyei székház nagytermében Horváth Léla főispán elnökele alatt rendkívüli közgyűlést tart. Targyozozat: 1. A közigazgatási bizottságban lemondás folytán megüresedett egy helynek választás utján betöltése 2. A kir. belügyminiszter leirata, melyben a képviselőválasztók fuvarozási díjairól 199. 899. szamu mb. határozattal alkotott szabályrendelet módosítását rendel el. 3. A kir. belügyminiszter leirata, melyben a vármegyei árvaszék ügyvitelenek és eljárásának, valamint gyámpénztári kezelésének megvizsgálásából kifolyólag tett rendelkezéseit közli. 4. Kérvénye Farkas Dezső és Gyürky Dezső szolgabíráknak, valamint Szokoly Adolf járási irnoknak hivatalból történt áthelyezésük folytán felmerült költözködési költségeiknek megtérítése iránt. 5. Időközben beérkezett s halaszthatlan elintéztést igénylő ügyek.

— **A Szurdok megnyitása.** A helybeli „Gondülő” asztaltársaság május 1-én d. u. 5 órakor nyitja meg Szurdokban *Buzás* Béla vendéglős nyári helyiségét, melyre az asztaltársaság barátait és ismerőseit szivesen látja. Lesz disz kuglizás. — társasvacsora, este tűzijáték. — A szombati összejövetel is ezentul ott fognak megtartani.

— **A női nevek.** A mi női neveink a különböző nyelvek tarka vegyülékét képezik: különösen a héber, görög és latin nyelvből vettek át neveket. A görög nyelvből például a következő nevek származnak: Dorottya (Isten ajándéka),

Doris (a tehetséges), Eleonora és Laura (a résztvevő), Heléna (a világitó), Katalin (a szemérmes) Melánia (a sötét) stb. — A latin nyelvből a következők: Beata (a szent), Benedikta (az áldott), Desideria (a megkívánt), Esperanza (a remény), Angelika (az angyal), Augusztá (a magasztos), Auróra (hajnalpír), Klára (a tiszta), Klementina (a szende), Emilia (az illedelmes), Franciska (a szabad), Leona (a bátor), Lucia (fölvilágosult), Margit (a gyöngy), Natália (az életvidám), Paula (a megelegetett), Róza (a rózsavirág), Felicia (a boldog), stb. — A keleti nyelvekből és a héberből átvett nevek: Anna (a kedves), Erzsébet (az istendicsérő), Gábrilla (isteni), Johanna (kegyelmi gyermek), Márta (aki erős), Rebeka (jól táplált), Eszter (csillogó), Zsuzsanna (liliomtisztá). — Végül az ó-német nyelvből származnak: Albertin (a nemes), Berta (fénylő), Brigitta (tün-töklő), Emma (házas), Frida (békeszerető), Gertrud (a lánzsás szűz), Hedvig (a harcias), Matild (a hősnő), Zelna (a gazdag), Wilhelmina (a vadászónő), Henriette (a gazdálkodó). — Ezek közé soroztatnak még a szintén ó-németből származó: Hildegard (a ház oltalma), Luitgard (az emberek oltalmazója), Edelgard (a nemesek védelmezője), Irmengard (az istenek oltalmazója) stb.

— **Hihetetlen!** Pedig az elismerő levelek ezrei bizonyítják, hogy a Feller-féle Elsa-Fluid minden, de még olyan betegségeknél is, melyeket más gyógyszer nem gyógyít meg, bámulatos eredménnyel használható. Különsen lázt, közhvényt, reumát, mell, fő-fog-fájást, szurást, vérszegénységet, göröcsöt, gyomorbajt, szembajt stb. gyógyít biztosan és gyorsan. 12 üveg ára 5 korona bérmentve. Egyedüli készítője Feller V. gyógyszerész Stúbia 135 szám. (Zágráb megye) Egy családnál se hiányozzék e kiünő az egészségügyi hatóság által megvizsgált és jóváhagyott szer, melyet a ki egyszer hozat, sokoldalú hatása miatt állandóan használ. Vak voltam már, csak a Feller-féle Elsa-Fluid mentette meg szememvilágít írta Szűcs Péter Budapest Felsőrakpart 9.

Hires freskók Sok hires és jelentős freskó művészenek neve forog közzájón. A freskófestés a festés egyik legnehezebb eljárása. Nyers vakolatra kell festeni, hogy a nedves vakolat magába igya a festéket. Ez a gyors munka óriási készütséget kíván, nagy anatómiai ismeretet, biztos színérzék, gyors munkát és nagy tapasztalatot, hogy milyen rövidítések engedhetők meg alulról nézve, mily nagyítás tehet még természetes hatást és mely színeket mint itat be a nedves vakolat. A freskók eredete Hellasra vihető vissza. A legszebb és legépebb freskók olasz földön, Pompei és Róma romjai közt maadtak ránk. A pompeiielieket a nápolyi nemzeti muzeumba szállították. Gazdag tagolású oszlopok osztyák mezőkre ezeken a falat, oszloptól oszlopig gazdag, felszailagozott virágfüzerek futnak, könnyed kosarakat, lantot, silénfeket tartva. A füzér mögött színes keretek osztyák újabb mezőkre a falat. A mezőkön könnyed női alakok lebegnek rytmikusán. Mig nézi őket az ember, mitha távoli zene finom melódiáját hallaná. A leg-hiresebb ily freskók egyikét, Livia házát, adja most a közre, gyönyörű színes reprodukcióban a Nagy Képes Világtörténet, melynek 63. füzeté most hagyia el a sajtót. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, a rómaiakról szóló kötet szerzője Geréb József dr. Egy-egy kötet ára díszes félbörkötésben 8 ft; füzeteként is kapható 30 krjával. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Róvai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest. VIII., Üllői ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

— **(Férjhez mennek a lányok).** Az utóbbi években, mint a statisztika ki-

mutatja, Magyarországon a házasságok száma rohamosan növekszik s most már föltétlenül bizonyos, hogy a legszegényebb lányok is férjhez mennek, mert a hozomány hiánya, vagy csekélysege akadályt nem képez. Annak, hogy igen sok leányt vezetnek és vezetnek oltár elő, az oka abban rejlik, hogy a legujabb s a legokosabb divat szerint a lányok szülői a férjnek nem birtokot és nem készpénzt adnak hozományul, mert a vagyon nem mindig okoz elégedettséget és boldogságot. E rendkívül okos divat szerint az apák adta s a férjek kapta hozomány a „Mátyás Diák”-ból áll. A szülők a fiatal pár részére hosszabb időre előfizetnek Magyarország legjobb s legvigább élelappjára, a minek következtében az ifju párok boldogan elégedetten és vidáman élnek, mert a „Mátyás Diák” olvasásával a házasság bajai elsimulnak s mert a házba a mosolygó boldogság költözik. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy a „Mátyás diák” előfizetési ára egy évre csak hat forint, nyilvánvaló, hogy a vicelapot a legszegényebb apa is hozományul adhatja a lányával a vejének s így a boldog házasságok száma óriási arányt ölthet. A Mátyás Diákból a kiadóhivatal (Budapest, Sarkanyus-utca 3.) készségesen küld mutatványszámot úgy a lányos apáknak, mint bárkinek.

— Egy öreg ember titka. Rendkívüli érdekes történet az életből jelent most meg a 18-kiadásban. — Az előbbi kiadások a roppant kereslet miatt elfogytak. Ki ezen egy meggyógyult beteg rendkívül tanulságos elbeszélése iránt érdeklődik, megkaphatja egy 10 filléres bélyeg beküldése után Felleő V. Jenőtől Stubics 135 szám.

Budapesti levél.

Itt a kikelet, a séták ideje. Merre a szem ellát, mindenütt sétáló közönség. Magam is a tömegbe vegyülve figyelem a csicseregő, vidám lányarcokat, viszfényét az úde tavasznak, Könnyen lépdelenek a ruganyos aszfalt járdán, mint a tünde villik, beszélgetésüket nem zavarja a kocsi zöreje, hisz az aszfalt kocsiutakon zajtalanul haladnak még a nehéz társzekerrek is. Hiába, nincsen pompásabb burkolat az aszfaltnál, órák hosszat sétálva rajta, meg sem érzi talpam, ruganyosak lépteim. Mi más a hepe-hupás kőburkolatnál! Mennyire sajnálak benneteket kedves hofitársaim, kik vidéki városotokban mit sem tudtok az aszfalról, sárban, porban jártok vagy rójtatok rossz kőjárdákat. Az aszfalton se por, se sár, se nedvesség, az aszfalt járda a nedvességnek a házakba való szivárgását, a talaj kigőzölését is megakadályozza. Tavasz és aszfalt üdvözöllek benneteket.

A villamvilágítást, ezt a legjobbnak elismert világítási módszert is üdvözöljük! Ennek nagy fényereje nemcsak a szemre ártalmatlan, de egyáltalán egészségi szempontból is legelőnyösebb, mert nem fejleszt semmiféle gázokat s a levegőt nem rontja. A közvilágítás pedig legbiztosabban e módszerrel oltható meg. Ennek folytán immár hazánkban is igen nagy elterjedést nyert a villamvilágítás, ami főleg a világhírű Siemens és Halske cég érdeme, melynek Budapesten is van villamvilágítást berendező telepe, honnan a vidék igen sok városát, középületét és gyártelepét rendeztették be, még pedig mindenütt a legnagyobb meglepedésre. A Siemens és Halske

cég legujabban Szászvárosban rendezte be a közvilágítást, mely már üzemben van. A központi telep berendezése főleg a vízi erő kihasználására van alapítva, mely egy turbina által hajtatva 166 lóerőt képvisel; rendkívüli esetre tartalékul egy 150 lóerejű gőzgép áll rendelkezésére s 120 ilylampa is 2000 láng világítást szolgáltató. A magas forgó áramu berendezéshez valamennyi dinamókat, transzformatorokat, készülékeket és vezetékeket a Siemens és Halske cég budapesti telepe szállította, s ezzel újlag bizonyosságát adta annak, hogy a villamvilágítási berendezés legelőnyösebb feltételeinek érvényesítésével s a természet által nyújtott ingyen erők felhasználásával a legjutányosabb üzemű és legököltelesebb világítást szolgáltatja.

Kertész Tódor műiparáru raktárát Budapesten a Kristóf-terén érdekes meg szemlélni; a 56 kirakathat mindenki megtalálja szükségletét; minden darab árral van ottan megjelölve. A vidékieknek ajánljuk az újdonságok képes árjegyzékét meghozatni melynek tartalma: Gyermek játékszer Lawu-tennis Croquet, football-társas játékok. Egyedüli főraktár amerikai tennis-raketteknek 3-80-tól 25 frtig. Kugli bábok 2.25. Lignum sanctum golyók 1-15-től Tornaeszközök. Whitley' s Health Exerciser izomerősítő szoba torna-készülék, Revolver 3 frtól. Flobert és vadászpuskák. Lovagló- és horoghalászati eszközök. Tourista zsák és bot. Uti és kézi-táskák. Bőröndök. Pénztárcák. Acél zsebkések és ollók. Az ebéd-élelőasztal kellekei Háztartási és konyha szerek. Szódavíz, fagyalt és vajkészítő-gépek. Bronz és pocelán dísz tárgyak. Képes levelező-lap gyűlő album 80 krtól 5 frtig Iró asztal kellekek. Dohányzó eszközök. Toilette cikkek. Divatos ékszerek, legyezők sétabotok. Kertészeti és méhészeti tárgyak. Községi előjáróknak erős postatáska 6,50-től Kihirdetési dob, földmérő lánc 6,50 Éjjeliőr kürt 1,20-tól. Betegápoláshoz szükséges Irrigator 2,50. Massirozó 60 kr. Gőzbelégzési (inhalation) készülék 3 frt. Gummi légpárna 4 frtól stb. A közeledő husvétünnepkre igen díszes és nagy választéku husvétitajások 15 krtól kezdve; ömlesztéshez való folyton tölthető csokrok 40 krtól kezdve illatszerrel megtöltött faszonok 35 krtól kezdve és sok más tréfás meglepő locsolók kaphatók.

A fővárosba utazó vidéki közönségnek mint a legkellemesebb otthont ajánljuk **Gundel János** „István főherceg”-hez címzett szállodáját, a Ferenc József-ter és Akadémia utca sarkán. Ez a legszebb fekvésű, minden kényelemmel berendezett szálloda. Gundel János személyes felügyelete alatt, példás tisztaságával és leggoncosabb kiszolgálásával, jutányos szobáiraival minden igényt teljesen kielégít. A szálloda éttermeiben a legizletesebb ételek és tiszta jó italok szolgáltatnak ki s rég ismert jó hírnevét ezuttal is csak emlékeztetbe kívánjuk juttatni.

KAVIÁR.

A fehér haj olyan mint a tajték, mely vihar után a tengeren uszik. *

A szerelmesek, mikor egymástól elszakadtak az egész kettőjük között eső világot nem látják. *

Egy hajszálnyi eltérés a hűségűl olyan hibát vet az ember életében, mint egyetlen eltévesztett szám a kalkulusban. *

Szenvedélyeink valóságos főnixszek: amint a régi elég, az új tüstént kiemelkedik a hamvaiból megint. *

A köny az a fürdő, a miben a lélek hófehérre mosódik. *

Nem a csapás nagysága teszi a szenvedést nagygyá, hanem a fogékonyság annak átéréséhez. *

Az igazi szerelem mindent követel, mert mindent ad.

KÖZGAZDASÁG.

A husszemlérlől.

(Befejező közlemény.)

Lépfenében (antraxban) elhullott vagy levágott szarvasmarha húásával való bánástól vagy a hus élvezetétől sajnos most is gyakran történnek megbetegedések, (carbunculus) sőt halálozások is.

Ballard a londoni egészségügyi kongresszuson előadja, hogy romlott húsetel utáni mérgezés úgy történik, hogy magában a husban virulens, vegyi mérget termelő mikroorganizmusok vannak.

A sertés borsókájától kapják az emberek a galandférget, a mi nagy kellemetlenséggel s fájdalommal járó betegséget okoz.

A sertések husában ugyanis borsómeckoráságu sárgás hólyagok vannak: ezen hólyagokban egy sötétebb pont látszik, mi nem egyéb mint egy élősdü állatnak, a galandférgnek feje, a melyből ha az emberi gyomorba illetve bélbe jut, a galandférg kifejlik.

A borsóka főleg a rágóizmokban, szív és bőrizmokban a rekeszizomban s ritkán a szemben is észkel. A sertés husának alapos megvizsgálása tehát a galandférg előfordulását nagyban ritkítja.

A borsóka az emberek szemébe is belekerülhet. Hirschberg szemorvos 25 évi gyakorlata alapján érdekes statisztikát közöl, a melyből kitűnik, hogy a husvizsgálat terjedésével az emberek szemében is ritkábban észlelhető a borsóka.

Igy 1869—1885-ig 60000 szembeteg közül 70 volt borsókás Graefe szerint 1853—1866-ig 80000 szembeteg közül 90 volt borsókás; míg 1886—1889-ig 30000 szembeteg közül csak 1 borsókás beteg volt.

A borsóka a szarvasmarhában is előfordul, sőt újabb vizsgálatok szerint elég gyakori is.

Budapesten csak 1897 év óta vizsgálják a szarvasmarha husát borsóka kórra is s itt a borsókás szerveket megsemmisítik.

Külföldön húsparólokba teszik a borsókás húst, a hol a párolás által a borsóka életképességét elveszti, bár a hus értékéből sokat veszít. Perroncító jobbnak találja a 3 hétig való lehűtést a husnak, mert így a hus értékét nem veszíti s a borsóka mégis tönkre megy.

A berlini vágóhídon 1889-ben október elejétől novemberig 98 szarvasmarhában volt borsóka.

Általában tanácsos úgy a marha- mint a sertés-hust jól megfőzve, megsütve enni; nyersen vagy angolosan sohasem.

Nálunk a közegészségügyi tanács véleménye az, hogy a borsókás sertés szalonnája és hája hatósági felügyelet alatt volna kiolvasztandó és a zsir — tepertő tulajdonosnak kiadandó. A hus és csont szappanosnak volt átadandó vagy szintén hatósági felügyelet mellett párolókban átpárolva, mint kisebb értékű hus, közfogyasztásra bocsátható.

Gümőkóros állatok husában ugyan kevés a fertőző bakterium miről a gümőkóról irt cikkekben már megemlékeztem.

Berlinben 1893. évi április hó 1-től 94 évi május hó végéig 14,6% volt a levágott állatok között gümőkóros. Mardeburgban

átlagos százalék 17.5. Budapesten 71000 szarvasmarhában 22% volt gümőkóros a magyar marhában, míg a nyugatiakban csak 13 % volt.

Németországban 1.120000 között 127000 volt gümőkóros. ebből 5500 elkoboztatott. és 6935 szabadszékbe utaltatott.

Juhoknál, kecskéknél sőt sertéseknél is elég gyakori a gümőkór.

Más vegyszerek, továbbá orvosságok vagy m érgek, melyekhez házi állataink élöben hozzá jutnak, szintén megváltoztatják a húst, szagot, ízt adva annak.

Igy egy alkalommal egy carbolineumozott istállóban ezen folyadékhoz egy borju véletlenül hozzá fért, a borju beteg lett, levágott; husa főzés közben carbol szagot terjesztett.

A mi törvényeink az 1874 évi XX. t. cz.-ben és ennek végrehajtására kiadott 1875. évi 1064. sz. rendeletében vesznek fel intézkedéseket; így a szarvasmarha levágását csak vágóhidakon engedi meg vágóbiztos jelenlétében. 1876. XIV. tez. még azt is elrendeli, hogy minden áruba bocsájtott hus megvizsgálandó. 1879. XL tez. büntető határozatokat hoz a kihágásokra.

Az összeseket kiegészíti az 1888 évi VII. tez. és annak végrehajtására kiadott 40000 sz. rendelet.

Eszerint oly községekben, hol a husfogyasztás jelentékeny, a szarvasmarha csak köztévőhidon vágható. A vágóhid mikénti elhelyezése, felépítése iránt részletes utasításokat ir elő.

A vágóhidakon a huszszemlélt állatorvos végzi, hol ez nincs, ott vágóbiztos végzi a szemlélt, kinek általános állatismerettel és a betegségek felismerésében némi jártassággal kell bírnia.

Közfogyasztásra szánt állatok, melyeket tehát nemcsak mészárosok, hentések, hanem koresmárosok vágnak is le, azt csak vágóbiztos jelenléte mellett tehetik. Ausztriában a vágóbiztosok külön kurzust hallgatnak és vizsgát is tesznek. Ez nálunk is tervbe vétetett, de elejtetett. Itt legfeljebb a járási állatorvosok oktatják alkalmanként a huszszemlélszeket. Ujabbán 1890. szeptember 3-án adott ki a belügyminiszterrel egyetértelműleg a földmívelési miniszter egy husvágási szabályrendeletet.

Legujabban pedig egy részletes rendelet tervezet van készülőben, a mely valószínűleg nemsokára életbe fog lépni, a melynek alapelveit a VIII. nemzetközi kongresszuson kifejtett nézetek képezik.

Nem lesz érdektelen a husfogyasztás átlagáról említést tenni, melyet Keleti Károly „Magyarország népességének élelmezési statisztikája” című munkájában közöl.

Pest vármegyében évenként és fejenként 61.81 klgm. J.-N.-K.-Szolnok vármegyében évenként és fejenként 52.81 klgm. Zala vármegyében évenként és fejenként 22.03 klgm. Hunyad vármegyében évenként és fejenként 25.30 klgm. Árva vármegyében évenként és fejenként 8.02 klgm, az átlagos husfogyasztás.

Münchenben az átlagos napi hus fogyasztás egyénenként 177 grm, Párisban 186 grm, Londonban 274 grm.

Befejezésül még néhány érdekes adatot közlök a lóhus és kutyahus fogyasztásáról. Szászországban 1889-ben 10 vágóhidon 3313 lovat, 3 vágóhidon 341 kutyát vágtak. Párisban a kömmün idején 65000 drb. lovat, 1869-ben 2858 lovat, 77-ben 10619 lovat 1889-ben már 132 vágóhidon vágtak lovat.

Bécsben 1854 évben 1180 drb lovat. 1860-66-ig 4725 drb. lovat, 1875-ben 3639 lovat, 1889-ben már 10 vágóhidon vágtak lovat. Lipcsében 1889-ben kutyavágóhidat állítottak fel, mivel akkor már sok kutyát öltek közfogyasztásra.

Nagy Antal
ker. állami állatorvos.

Ipolysági piaci árak.
(1900. április 24)

Buza mm.	kor. 14-60-14-80
Rozs	12-40-12-60
Arpa	12-00-0-00
Zab	10-00-0-00
Burgonya	2-00-0-00
Széna	3-60-3-20
Szalma	0-00-0-00
Kukorica	12-00-0-00
Bükköny	15-00-0-00

**A földbirtokos urak
figyelmébe.**

Okleveles gépész,

a ki ezen minőségben volt alkalmazva idáig is, a cséplési idényre

állást keres.

Cime a kiadóhivatalban tudható meg.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1,000,000 korona

4-6

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legn. nyeremény legszerencsésebb esetben **1,000,000 korona**
A nyeremények részletes beosztása a kövötk.:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona	
		nyer. á	nyer. á
1	1	600000	600000
1	1	400000	400000
1	1	200000	200000
2	2	100000	100000
1	1	90000	90000
1	1	80000	80000
1	1	70000	70000
2	2	60000	60000
1	1	40000	40000
5	5	30000	30000
1	1	25000	25000
7	7	20000	20000
3	3	15000	15000
31	31	10000	10000
67	67	5000	5000
3	3	3000	3000
432	432	2000	2000
763	763	1000	1000
1238	1238	500	500
90	90	300	300
31700	31700	200	200
3900	3900	170	170
4900	4900	130	130
50	50	100	100
3900	3900	80	80
2900	2900	40	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

Rendelőlevél levágandó.

TÖRÖK A. és TÁRSA főelárusítók Budapest

Kérek részemre.....I. osztályu m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....kor összegben } utárvételezni kérem }
p'stautalvánnyal küldöm } A nem tetsző törlendő

Pontos cím

Nyujtsunk kezét a szerencsének!
Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb esélyekkel bíró magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000 pénznyeremény

jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénznyereménnyel huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztály-sorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **egy millió korona.**

Egészben tizenhárom millió 130,000 korona lesz kihuzva és az egész vállalat állami feügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:

egy nyolcad (1/8) frt — 75 v. 150 kor.
egy negyed (1/4) „ 150 v. 300 kor.
egy fél (1/2) „ 300 v. 600 kor.
egy egész (1) „ 600 v. 1200 kor.
utárvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. é. május hó 17-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

Bankház

BUDAPEST, V., Váci-körut 4/a.

Sok és nagy nyereményt fzettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három millió koronát.

184. 1900. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Alulírt bíróság közzé teszi, hogy Mühlstein Gábor vajtatonak Antal István elleni 246 korona 74 fillér s jár. iránti valamint a palásti r. kath. templom pénztár 300 korona s jár. vajtási ügyében a területéhez tartozó Palást község 319 számú tjkvben foglalt A. I. 1. 3—5 7. 12. 14. és 15. sor-

szám telekből Antal Istvánra B 18 alatt irt 754 korona törvényes becsértékü 1/2 rész 1900 évi május hó 28 napjának dél előtt 9 órakor Paláston a község házábanál 754 korona kikiáltási ár és 10 %-ának bánatpénzül letétele mellett becsáron alul is elárvereztetni fog. —

A vételár az árverés napjától számított 30 és 60 nap alatt két egyenlő részletben 5 % kamattal együtt lefize-

tendő, a bánatpénzt az utolsó részletbe beszámítja.

Az árverési feltételek a bíróságnál és a fentnevezett község előjárásánál megtekinthetők.

Kir. törvszék tkvi hatósága.

Ipolyságon, 1900. márczius 26-án.

Oravec Béla
kir. törvsz. bíró.

A nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi
Minister ur. ^{94.306.} szám a. kelt magas rendelete folytán
1899. értessítjük az ország összes tanügyi hatóságait, miszerint a

HYGIEIA portmentesítő vialát,
illetve a valódi amerikai **DUSTLESS**
főraktára: Ipolyság és környéke részére
Rumann Lajos
fűszer- és csemege áru üzletében van
Ipolyságon.

3-10

Páratlan a THYMOL fog-crème!

THYMOL
a legkellemesebb fogtisztító-szer, üdít, frissít.

THYMOL
ártalmatlan, antiszeptikus, eltávolítja a fogfájást.

THYMOL
törvényesen védett hazai gyártmány.

1 tubus 60 fillér.
6 tubus diszes dobozban

Páratlan a THYMOL fog-crème!

THYMOL
fehériti, szépíti és konzerválja a fogakat.

THYMOL
uton igen célszerű. Nélkülözhetetlen.

THYMOL
főülmul minden más fogtisztító-szert.

Kapható mindenütt.
3 kor, 60 fill. — bérmentve.

Egyedüli készítő és fő szétküldési raktár: 4-7
SCHWARTZ illatszergyára
higien. kozmet. laboratorium.
Budapest, VII. Damjanich-u. 23. Gyári raktár és főközllet Temesvárott.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek
21, egész 12 lőerős, számkiszakozók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénnyújtók, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szeeszkavágók, répvágók, kukorleza-morzsolók, darálóok, őrlő-malmok, egytetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.

WALLA JÓZSEF

Mozaik
és
cement-áru gyára
BUDAPEST,
Rottenbiller-utcza 13.

Granit-terazzo,
Betonirozások,
Medenczék,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Jászolok,
Fayence falburkolati lapok,
Aszfalt-tető és elszigetelő lemezek,

Keramik-lap,
Mozaik-lap à la Metlach,
Márvány Mozaik-lap,
Cement-lap,
Menyestet-nádszövet,
Tűzálló téglák,
Portland Cement,
Roman Cement,
Terracotta-áruk.

